

PEDRO ALMODOVAR: PÁRHUZAMOS ANYÁK

Anyák a teljes idegösszeomlás szélén

GELENCSÉR GÁBOR

ALMODOVAR NEM VÁLTOZTAT STÍLUSÁN, SZEMHATÁRA VISZONT KITÁGUL.

Az emberek összetévesztését, a személyiségcserét, a vérszerinti és csak annak vélt gyermek melodramai konfliktusát gyakran a háborús helyzet motiválja. Évtizedekre elszakított sorsok, a fogantatás után elhunyt apák, a kedves halálhírére hozó, majd annak helyére lépő barátok kellene ahhoz, hogy az extrém lélektani helyzetek többé-kevésbé hiteles formát öltsenek: azt neveljük fel, aki nem is a saját gyermekünk; olyanul élünk, aki más, mint akinek hisszük. Almodóvarnak nincs szüksége efféle történelmi háttérre, hogy újfent szélsőségesen bizarr történetét elmesélje, noha a (polgár)háború hangsúlyos szerepet kap filmjében. A *Párhuzamos anyák* a rendezőtől már megszokott erőnye a különleges fordulatokat tartalmazó történet egyszerű, letisztult megfogalmazása, újdonsága viszont az egyre elkötelezettebb társadalmi érdeklődés és közelmúlt felé fordulás. Előző „8 és ½” filmjében, a *Fájdalom és dicsőség*ben a személyes múlt identitásképző erejét tárta fel, most a kommu-

nikatív és a kulturális emlékezet határán álló traumára tekint vissza, s az emlékezés, az igazságtétel politikai gesztusát exponálja be történetébe.

Ám valóban csak beexponálja – a főhősnő divatfotós, s a múltfeltárás egy pontján is fontos szerephez jut a fényképezés, ahogy a film kezdő és végfőcímeinek dizájnya ugyancsak ennek jegyében készült –, hiszen a drámai konfliktus hangsúlya nem erre kerül, hanem a születésen összecserélt újszülöttek drámai végkimenetelű, a hétköznapiak egyáltalán nem mondható helyzetet továbbíratlan fordulatokkal bonyolító történetére. Almodóvar mesteri módon szövi bele a szerzői kézjegyet jelentő felfokozott melodrámba a polgárháborús múlt valóságát. Janis, az egyedülálló, negyvenéves divatfotós (Penélope Cruz parádés alakításában) az éppen címlapra kerülő antropológus ismerősét kéri meg, segítse a szülőfaluja határában lévő jeltelen tömegsír feltárását, amelyben a polgárháború után a falangisták által legyil-

„A múltfeltárást is megtermékenyíti”

kolt civilek közt dédnagyapja is nyugszik. A nős férfi nemcsak ebben segít, hanem egy szerelmes éjszakát is eltölt Janisszal. Az ekkor fogant gyermekét az anyaság utolsó lehetőségeként Janis a férfi elutasítása ellenére megszüli – ezzel elindul a vele egy kórteremben vajúdó fiatal lányanyával párhuzamosan kibontakozó, majd végzetesen összeszövődő anyamelodráma. Az alkalmi barát tehát nemcsak őt, hanem a múltfeltárást is „megtermékenyíti”: kapcsolatainak köszönhetően viszonylag gyorsan, nem évtizedeken, csupán két éven belül sor kerülhet a kihantolásra. Addig lezajlik az anyák melodramája, de a befejezésben ismét összeérnek a személyes sors és a traumafeldolgozás szálai. A férfi a sírok feltárásának irányítása mellett érzelmileg is visszatér Janishoz.

A melodramai történetet tehát az emlékezetpolitikai múltfeltárás keretezi: a záróképen a kihantolt földi maradványok felett álló hozzátartozók gyűrűjében látjuk hőseinket. Janis dédnagyapja fölött, de már új, jencsak szokatlan módon összeálló családjá körében, egy ideig sajátjának vélt gyermekével az oldalán – és a leendővel a szíve alatt. A múlt és a jelen traumatikus történetét kapcsolja össze szemléletesen a fotózás gesztusa – az antropológus a munkája során készít felvételeket –, de ennél jóval fontosabb, ahogy a rendező a születendő gyermekek identitásának drámájára rímelteti a múlt feltárásának szó szerinti és átvitt értelmű történetét, amely a film állítása szerint elkerülhetetlen az utódok, a jelen identitásának megteremtéséhez. Ezt fejezi ki mélyértelmű szimbolikával a kihantolt csontvázak felett állók csoportja, köztük a „párhuzamos anyákkal”, akik immár megtalálták és elfogadták saját gyermeküket – azaz saját sorsukat. S ezt fejezi ki a sírokba, a csontvázak helyére fekvő lezármazottak stilizált képe. Ez már túlzás, de egyáltalán nem idegen Almodóvartól. Sőt, éppen ezzel a meglepő gesztussal teremti meg a párhuzamos anyák háttérében kibontakozó párhuzamos történetének stílusességét.

PÁRHUZAMOS ANYÁK (Madres paralelas) – spanyol, 2021. Rendezte és írta: **Pedro Almodóvar**. Kép: **Jose Luis Alcain**. Zene: **Alberto Iglesias**. Szereplők: **Penélope Cruz** (Janis), **Aitana Sánchez-Gijón** (Teresa), **Milena Smit** (Ana), **Israel Elejalde** (Arturo), **Julietta Serrano** (Brigida). Gyártó: **El Deseo**. Forgalmazó: **Cinétel**. *Feliratos*. 120 perc.